

CYNGOR SIR YNYS MÔN	
Pwyllgor:	Pwyllgor Sgriwtini Corfforaethol
Dyddiad:	22 Medi 2020
Pwnc:	Adroddiad Cynnydd Gwasanaethau Cymdeithasol
Pwrpas yr Adroddiad:	Cadarnhau'r cynnydd a'r gwelliannau a wnaed hyd yma yn y gwasanaethau cymdeithasol.
Cadeirydd Sgriwtini:	Cyng. Aled Morris
Aelod(au) Portfolio:	Cyng. Llinos Medi Huws
Pennaeth Gwasanaeth:	Fôn Roberts, Cyfarwyddwr Gwasanaethau Cymdeithasol Dros dro a Phennaeth Gwasanaethau Plant a Theuluoedd Iola Roberts, Pennaeth Gwasanaethau Oedolion Dros dro
Awdur yr Adroddiad: Rhif Ffôn: E-bost:	Emma Edwards Dirprwy Reolwr Busnes, Gwasanaethau Oedolion 01248 751887 Emmaedwards@ynysmon.gov.uk
Aelodau lleol:	Yn berthnasol i'r holl Aelodau

1 – Argymhelliad/ion

Gofynnir i'r Pwyllgor Craffu Corfforaethol:

- Cadarnhau ei fod yn fodlon â chyflymder y cynnydd a'r gwelliannau a wnaed hyd yma yn y Gwasanaethau Cymdeithasol.
- Argymhell i'r Pwyllgor Gwaith fod cynnydd a chyflymder y gwelliannau yn y Gwasanaethau Cymdeithasol yn ddigonol

2 – Cyswllt efo Cynllun y Cyngor / Blaenoriaethau Corfforaethol Arall

Oes yn gysylltiedig â chynllun Cyngor YM 2017-22-Amcan 1, 2 a 3.

3 – Egwyddorion Fel Canllaw ar gyfer Sgriwtini

Er mwyn cymhorthi Aelodau wrth graffu'r pwnc:-

- 3.1 Effaith mae'r eitem yn ei chael ar unigolion a chymunedau [ffocws ar y cwsmer/ dinesydd]
- 3.2 Edrych ar effeithlonrwydd ac effeithiolrwydd unrhyw newid arfaethedig – yn ariannol ac o ran ansawdd [ffocws ar werth]
- 3.3 Edrych ar unrhyw risgiau [ffocws ar risg]

Mae adroddiadau AGC yn cael eu rhannu o dan adran 5, pwynt 1 a 2 or adroddiad yma, ag yn amlinellu'r cynnydd hyd yn hyn ar draws gwasanaethau oedolion a gwasanaethau plant a theuluoedd, ac mae'n ceisio rhoi sicrwydd i aelodau o'r gwelliannau a wnaed.

3.4 Craffu'n cymryd rôl rheoli perfformiad neu warantu ansawdd [ffocws ar berfformiad ac ansawdd]

Mae'r adroddiad hwn yn ceisio tawelu meddyliau Aelodau'r pwyllgor craffu ein bod wedi datblygu a rhoi ar waith brosesau sicrhau ansawdd, a adroddir o dan adran 5, pwynt 4 yr adroddiad hwn.

3.5 Edrych ar gynlluniau a chynigion o safbwynt:

- hirdymor
- atal
- integreiddio
- cydweithio
- cynnwys

[ffocws ar lesiant]

4 - Cwestiynau Sgriwtini Allweddol

1. I ba raddau mae'r rhaglenni gwaith ar waith yn ddigon cadarn i gyflawni'r gwelliannau angenrheidiol ar gyflymder priodol?
2. Beth yw'r prif risgiau i gyflawni'r gwelliannau angenrheidiol a sut mae'r rhain yn cael eu lliniaru?
3. Pa gamau sy'n cael eu cymryd gan Banel Gwella'r Gwasanaethau Cymdeithasol i gefnogi'r siwrnai wella?
4. Pa awgrymiadau sydd gan y Pwyllgor i gryfhau'r ffrydiau gwaith hyn ymhellach

5 – Cefndir / Cyd-destun

Cefndir – Panel Gwella Gwasanaethau Cymdeithasol

Nod yr adroddiad hwn yw rhoi gwybod i aelodau o'r Pwyllgor Gwaith am y cynnydd a wnaed ers cyfarfod cychwynnol y Cyd-Banel Gwella Gwasanaethau Cymdeithasol.

Er bod ein gwaith yn cael ei flaenoriaethu i roi sylw i ofynion statudol, rydym hefyd yn alinio ein hymdrechion er mwyn cynorthwyo i gwrdd â'r blaenoriaethau corfforaethol fel y'u rhestrir yng Nghynllun y Cyngor. Yr amcan perthnasol ar gyfer ein gwasanaethau yw:

Amcan 2: Cefnogi Oedolion a Theuluoedd Bregus i'w cadw'n Ddiogel, yn lach ac mor Annibynnol â phosib

1. Diweddariad gan y Gwasanaeth Plant a Theuluoedd:

i) i) Cynyddu nifer y Gofalwyr Maeth sydd gan yr Awdurdod Lleol -

Trwy gynnig lefel uchel o gefnogaeth broffesiynol yn ogystal â gwella'r pecyn i gynnwys cynnydd o 10% yn y lwfans gofal maeth, gostyngiad o 50% yn y Dreth Gyngor, cardiau aelodaeth gwasanaethau hamdden am ddim a thocyn parcio am ddim i'w ddefnyddio yn ein meysydd parcio .

Yn ystod 2019/20 recriwtiodd yr Awdurdod Lleol 7 Gofalwr Maeth ychwanegol, sy'n cynnig 13 o leoliadau maeth newydd i blant a phobl ifanc Ynys Môn. Trwy gydol Ch1 a Ch2 yn 2020/21 rydym wedi parhau i recriwtio, asesu a chyflwyno gofalwyr maeth i'r Panel Maethu sydd wedi bod yn cyfarfod yn rhithiol. Yn ystod Ch1 a Ch2 rydym wedi cymeradwyo 5 gofalwr maeth newydd sy'n golygu cyfanswm o 9 lleoliad ychwanegol.

Mae'r cynnydd yn y pecyn gofal maeth wedi cael effaith gadarnhaol ar nifer y gofalwyr maeth ac mae gennym ddewis llawer ehangach o leoliadau ar gael i blant Ynys Môn bellach.

ii) Agor ein “Cartref Clyd” cyntaf:

Gweithio tuag at gynnig cartrefi o fath teuluol ar yr ynys a fydd yn golygu y gall plant o Ynys Môn sy'n derbyn gofal gael y gofal y maent ei angen ar yr Ynys a mynychu ysgolion lleol a chymryd rhan mewn bywyd cymunedol yn hytrach na chael eu rhoi, o bosib, mewn llety sy'n bellach i ffwrdd o'r gymuned leol y maent wedi arfer â hi.

Rydym wedi llwyddo i gofrestru dau Gartref Clyd gydag Arolygiaeth Gofal Cymru hyd yma. Ar hyn o bryd rydym yn hyfforddi'r staff trwy weithredu cynlluniau hyfforddi manwl ar gyfer pob aelod o staff.

Mae gennym berson ifanc yn ein heiddo un ystafell wely a bwriedir y bydd dau blentyn yn symud i'r ail gartref yn fuan iawn. Mae gennym drydydd eiddo sy'n cael ei adnewyddu ar hyn o bryd er mwyn paratoi ar gyfer y cais cofrestru.

Rydym wedi sicrhau cyllid o'r Gronfa Gofal Canolraddol i ddarparu un eiddo a fydd yn cynnig gofal i bobl ifanc anabl sydd ag anghenion cymhleth, fel bod modd iddynt aros yn yr ardal leol yn hytrach na gorfod symud i leoliadau preswyl arbenigol sydd i gyd y tu allan i'r sir.

iii) Agor ‘fflat hyfforddi’ ar gyfer pobl ifanc sy'n gadael gofal fel y gallwn eu cefnogi i fyw'n annibynnol am y tro cyntaf.

Fe ddaru ni agor “fflat hyfforddi” newydd yn Llangefni ym mis Ionawr 2020 i ddarparu lle canolog a chartrefol i roi cyfle i bobl sy'n gadael gofal gael profiad o fyw'n annibynnol ac fel bod modd iddynt ddysgu a datblygu sgiliau i fyw'n annibynnol yn y dyfodol. Mae hyn yn rhan o'u cynlluniau llwybr.

Ers agor, mae 8 o bobl ifanc wedi aros yn y fflat am gyfnodau byr cyn dychwelyd at eu gofalwyr maeth.

Mae'r atborth a gawsom gan y bobl ifanc wedi bod yn gadarnhaol iawn a dyma rai o'r sylwadau a gawsom:

“ fflat hyfryd, wedi mwynhau'r annibyniaeth”

“wedi mwynhau coginio i mi fy hun ac edrych ar beth i'w brynu”

“Ia. lle da”

“Lle defnyddiol i ddysgu am goginio a thrin arian ac ati”

2) Diweddariad gan y Gwasanaethau Oedolion:

i) Parhau i weithio ar gynllunio ar gyfer darpariaeth tai gofal ychwanegol newydd yn Ne'r Ynys -

a fydd yn cynnig cartref am oes i bobl dros 60 oed sy'n dymuno byw'n annibynnol mewn cymuned ddiogel a chroesawgar gyda gwasanaethau gofal a chymorth ar y safle. Mae'r cynnydd ar gynllunio ar gyfer datblygu llety gofal ychwanegol yn ne'r ynys ar stop am y tro oherwydd y penderfyniad i ddiddymu'r penderfyniad blaenorol a wnaed ar ddyfodol Ysgol Gynradd Biwmares. Dros yr ychydig fisoedd nesaf, ac yn ddibynnol ar unrhyw oblygiadau yn sgil Coronafeirws, bydd cynllun gweithredu diwygiedig yn cael ei ystyried a'i ddatblygu mewn partneriaeth â rhanddeiliaid allweddol i adolygu'r ddarpariaeth ledled yr ynys.

i) Datblygu'r rhaglen Cysylltu Bywydau i gefnogi pobl sy'n byw gyda dementia a'u gofalwyr yn ogystal â dylunio Strategaeth Dementia sy'n unol â Chynllun Dementia Llywodraeth Cymru -

Mae'r rhaglen Cysylltu Bywydau yn darparu cefnogaeth i bobl sy'n byw gyda dementia a'u Gofalwyr. Mae'r ffocws ar ymyrraeth gynnar i unigolion sydd ag anghenion cymedrol, ac mae'n cynnig darpariaeth seibiant ac egwylliau byr yn benodol. Ar hyn o bryd rydym yn gweithio gyda 3 galluogwr sydd ar wahanol gamau o'r broses gofrestru. Cynhaliwyd adolygiadau o bob adeilad ac ar hyn o bryd mae galluogwyr yn ymgymryd â rhaglen hyfforddi. Rydym yn rhagweld y byddant mewn sefyllfa i gynorthwyo unigolion yn ystod yr hydref.

ii) Datblygu cyfleoedd i bobl ag anghenion iechyd meddwl gymryd rhan mewn gweithgareddau grŵp yn y gymuned-

Yn ystod y flwyddyn, fe ddaru ni ddatblygu ymhellach raglen wythnosol o weithgareddau grŵp ar gyfer pobl â phroblemau iechyd meddwl, gyda ffocws ar adferiad, lles, gweithgaredd corfforol a lleihau arwahanrwydd cymdeithasol. Mae peth o'r rhaglen yn cael ei rhedeg ar y cyd â sefydliadau'r trydydd sector, wardeiniaid parc natur y Cyngor a Bwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr. Nodwedd allweddol yw cyd-gynhyrchu gyda phobl sydd â phrofiad byw, ynghyd â defnyddio adnoddau lleol ledled yr ynys.

iii) Cynyddu lefelau cyfranogiad yn y modelau hyb cymunedol trwy hyrwyddo a datblygu'r hybiau ledled yr Ynys-

Parhaodd yr Hybiau Cymunedol i dyfu yn ystod 2019/20 ac mae dros 1,100 o unigolion yn cymryd rhan mewn gweithgareddau hyb cymunedol.

Rydym wedi sefydlu Cynghrair Hyb Cymunedol sy'n dod â'r hybiau at ei gilydd i gyfuno adnoddau a rhannu arfer da. Mae'r model presgripsiynau cymdeithasol trwy'r Cydlynwyr Asedau Lleol yn parhau i gefnogi pobl unig ac ynysig a'u cysylltu â gweithgareddau hyb cymunedol.

Datblygiad diweddar yw'r feddalwedd newydd o'r enw "Elemental" y gall meddygon teulu ei defnyddio i atgyfeirio unigolion yn uniongyrchol i'r gwasanaeth presgripsiynu cymdeithasol.

Fe wnaethom hefyd ddechrau gweithio ar ddatblygu rhaglen hybiau rhithiol trwy ddatblygu gwefan ac "ap" cysylltiedig, gyda gweithgareddau, gwybodaeth a chynghor. Bydd y gwaith hwn yn parhau yn 2020/21.

Sefydlu 3 Thîm Adnoddau Cymunedol, wedi'u lleoli yn Amlwch, Ysbyty Penrhos Stanley a Llanfairpwll, a fydd yn dod â Staff y Cyngor a staff Betsi Cadwaladr ynghyd i wella mynediad i'n gwasanaethau gofal a chymorth cyn gynted ag y mo modd -

Ymgwymerwyd â gwaith i sefydlu tri Thîm Adnoddau Cymunedol (TAC) yn Amlwch, Ysbyty Penrhos Stanley a Llanfairpwll yn ystod y flwyddyn. Mae'r holl staff lechyd a Gofal Cymdeithasol wedi'u neilltuo i'w TAC yn y tair ardal.

Mae gwaith adnewyddu llety, seilwaith TG a pholisïau a gweithdrefnau yn mynd rhagddo ym mhob ardal.

Bydd cynlluniau i drosglwyddo staff i TAC rhithwir yn cychwyn ar 14 Medi 2020.

Ymgysylltu ac ymgynghori â defnyddwyr ar y Strategaeth Cyfleoedd Dydd i Oedolion yn y maes Anabledd Dysgu fel ein bod yn creu ystod ehangach o gyfleoedd dydd o ansawdd uchel i unigolion yn eu cymunedau-

Ymgwymerwyd â phroses ymgynghori lawn ac agored gyda rhanddeiliaid ar y Strategaeth Cyfleon Dydd. Roedd lefel uchel o ymgysylltiad â defnyddwyr gwasanaeth, teuluoedd a darparwyr a rhoddwyd gwasanaeth eiriolaeth a chymorth lle'r oedd ei angen.

Cafodd canlyniadau'r ymarfer ymgysylltu eu bwydo i mewn i'r Gwerthusiad Opsiynau o Gyfleoedd Dydd ym mis Rhagfyr 2019 a chytunodd y Pwyllgor Gwaith ar raglen ymgynghori ar gyfer 2020-21.

3) Diweddariad ar y cyd gan y Gwasanaethau Cymdeithasol ar COVID:

Mae'r pandemig COVID-19 byd-eang wedi effeithio ar y ffordd yr ydym yn gweithio ers diwedd mis Chwefror 2020, gyda Chynlluniau Rheoli Parhad Busnes a Chorfforaethol wedi'u gweithredu yn unol â chanllawiau cenedlaethol ac oherwydd effaith COVID-19 ganol mis Mawrth 2020:

- Defnyddio pwerau a chyllidebau cyfnod argyfwng

- Tîm Rheoli Ymateb i'r Argyfwng yn parhau, tra'n rheoli busnes fel arfer, gan baratoi ar gyfer codi'r cyfyngiadau a'r adferiad
- Adroddiadau Sefyllfa Dyddiol ac Wythnosol yn cael eu paratoi yn crynhoi penderfyniadau, materion a risgiau allweddol
- Cyfathrebu'n ddyddiol yn fewnol gyda'r Aelodau a'r staff ac yn allanol trwy wefan y Cyngor a'r cyfryngau cymdeithasol
- Mae cofrestr risg ffurfiol COVID-19 yn cael ei hadolygu a'i diweddarau bob wythnos

Defnyddio pwerau dirprwyedig brys sy'n galluogi'r Cyngor i wneud penderfyniadau hollbwysig. Arweiniodd hyn at y mwyafrif o staff y Cyngor yn gweithio gartref lle bo hynny'n bosib, cau adeiladau'r Cyngor i ymwelwyr, cau ein canolfannau dydd anabledd dysgu, dim mynediad i'n cartrefi Gofal Preswyl a Nyrsio i ymwelwyr nad ydynt yn hanfodol a gostyngiad yn ein gwasanaethau.

Yn ystod y cyfnod clo rydym wedi:

- Parhau i gyflawni ein holl ddyletswyddau statudol
- Gweithio'n agos gyda Llywodraeth Cymru, Arolygiaeth Gofal Cymru, Cymdeithas Cyfarwyddwyr Gwasanaethau Cymdeithasol), BIPBC, Darparwyr a chydweithwyr yn Nhîm Cydnerth Gogledd Cymru, yn ogystal â llawer o rai eraill
- Sefydlu storfa PPE Covid-19 i reoli danfoniadau PPE gan Lywodraeth Cymru. Rheolir y storfa o fewn adnoddau'r Gwasanaethau Cymdeithasol.
- Sefydlu'r broses ar gyfer cyfeirio pobl am brofion COVID, gyda staff y Cyngor yn rheoli'r broses 7 niwrnod yr wythnos
- Datblygu a defnyddio arferion gwaith arloesol i addasu i'r cyfnod pandemig i hwyluso cyswllt, asesiadau ac adolygiadau, gan sicrhau y cyflawnir ein dyletswyddau diogelu.
- Parhau i gydymffurfio ag achosion Llys a Chynllunio Gofal.
- Parhau i recriwtio Gofalwyr Maeth ar gyfer yr Awdurdod Lleol

4) Arolygiaeth Gofal Cymru (AGC). Adolygiad o Berfformiad yr Awdurdod Lleol.

CIW - Annual Letter
- Anglesey - 2019-20

Mae copi o'r Llythyr Blynyddol ynghlwm er gwybodaeth i chi.

5) Panel Gwella Gwasanaethau Cymdeithasol – Adroddiad Cynnydd

1. Cyd-destun

- Bydd Aelodau yn ymwybodol bod trefniadau'r Cyngor ar gyfer cyfarfodydd paneli a phwyllgorau wedi'u hatal ddiwedd mis Mawrth, 2020 yn sgil y pandemig Covid-19
- mae'r Cyngor wedi diwygio'r ffordd y mae'n gweithredu ei fframwaith ar gyfer cyfarfodydd pwyllgorau cyhoeddus yn unol â Deddf

Coronavirus 2020, gyda'r holl gyfarfodydd bellach yn cael eu cynnal yn rithiol

- mae'r cyfnod presennol (**rheoli'r ymateb brys i'r Pandemig**) a'r cyfnod nesaf (**Cyfnod Adfer**) yn amseroedd heriol dros ben i'r Cyngor a phob sefydliad cyhoeddus arall yng Nghymru wrth i ni barhau i wynebu heriau argyfwng Covid-19
- yn ystod cyfnod argyfwng fel hwn, mae llywodraethu ac atebolrwydd yn allweddol bwysig. Felly mae'n allweddol bod ein systemau a'n prosesau mewnol yn rhoi sicrwydd i Aelodau Etholedig a dinasyddion Ynys Môn bod y penderfyniadau a wneir yn briodol, yn amserol ac yn dryloyw, hyd yn oed os yw prosesau'r Cyngor wedi cyflymu ac wedi newid yn sylweddol.

2. Panel Gwella Gwasanaethau Cymdeithasol

- Adroddwyd am gynnydd gyda gweithredu'r Cynllun Datblygu'r Gwasanaethau Cymdeithasol gan gynnwys cyfraniad y Panel Gwella i gyfarfod o'r Pwyllgor Sgriwtini Corfforaethol ym mis Mawrth, 2020¹
- Yn unol â strategaeth cyfarfodydd Covid-19 yr Awdurdod, mae trefniadau wedi'u rhoi ar waith i ailafael mewn cyfarfodydd o'n 3 phanel craffu sy'n cynnwys y Panel Gwella Gwasanaethau Cymdeithasol. Cynhaliwyd cyfarfod o'r Panel Gwella ar 10 Medi ac isod mae crynodeb o'r trafodaethau:
 - Adroddiad Blynyddol Cyfarwyddwr Statudol y Gwasanaethau Cymdeithasol**
Nododd y Panel effaith Covid-19 ar yr amserlen ar gyfer cwblhau Adroddiad Blynyddol 2019/20 a'r cynnig bod y ddogfen yn cael ei chymeradwyo gan y Cyngor Llawn ym mis Hydref, 2020. Mae'r ddogfen yn gyfrif ffeithiol o ddarpariaeth y Gwasanaethau Cymdeithasol yn ystod 2019/20 a nodwyd gweithio mewn partneriaeth yn effeithiol fel llinyn euraidd yn y 6ed Adroddiad Blynyddol hwn.
 - Adroddiad Cynnydd ar Welliannau'r Gwasanaethau Cymdeithasol (Mawrth → Medi, 2020)**
Nododd y Panel gynnydd dros y 6 mis diwethaf yng nghydestun pandemig byd-eang. Nodwyd aliniad rhwng ffrydiau gwaith trawsnewid gwasanaethau a'r Panel Gwella fel maes i'w archwilio ymhellach.
 - Adroddiad Blynyddol 2019/20: Gwranddo a Dysgu o Gwynion**
Nododd y Panel yr adroddiad Blynyddol.
 - Ymateb y Gwasanaethau Cymdeithasol i Covid-19**
Nododd y Panel y sefyllfa bresennol o ran ymateb y Gwasanaethau Cymdeithasol i'r pandemig a'r mesurau sydd ar waith i liniaru neu leihau'r effaith ar ddarparu

¹ Cyfarfod o'r Pwyllgor Sgriwtini Corfforaethol ar 9 Mawrth, 2020

gwasanaethau. Penderfynwyd hefyd argymhell y gallai'r Pwyllgor Craffu Corfforaethol gyfeirio meysydd gwaith penodol at y Panel i'w craffu'n fanwl yng nghyd-destun ehangach rhaglen waith y rhiant bwyllgor ar ymateb y Cyngor i Covid-19.

- Rhaglenwyd cyfarfodydd pellach o'r Panel fel a ganlyn:
 - ✚ 27 Hydref, 2020
 - ✚ 24 Tachwedd, 2020
 - ✚ 16 Rhagfyr, 2020.

6 – Aseiad Effaith ar Gydraddoldeb [cynnwys effeithiau ar yr Iaith Gymraeg]

Ddim yn berthnasol

7 – Oblygiadau Ariannol

Ddim yn berthnasol

8 – Atodiadau

Ddim yn berthnasol

9 - Papurau Cefndir (cysylltwch ag awdur yr Adroddiad am unrhyw wybodaeth bellach os gwelwch yn dda):

Wedi cynnwys uchod.